

הרב משה ליב הכהן הלברשטט

פרשת במדבר

אהבת ה' לישראל

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים... שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (במדבר א, א-ב).

מסביר רש"י, מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה. כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות שכונתו עליהם מנאם, באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באיר מנאם.

לפי דברי רש"י מובן מדוע מזכירה התורה שה' דבר עם משה באהל מועד, שהרי אהל מועד היא הסבה להשראת השכינה, והשראת השכינה היא הסבה לכך שה' מנה אותם בזמן זה, אולם לא מובן מדוע היתה צריכה התורה להזכיר שה' דבר עם משה במדבר סיני, מה רוצה התורה ללמדנו בכך שמזכירה את המקום הגאוגרפי בו צוה ה' על משה למנות את בני ישראל?

הנביא ירמיהו (ב, ב) אומר: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריהך אהבת כלולתיך לכתף אחרי במדבר בארץ לא זרועה". הקדוש ברוך הוא זוכר לעם ישראל חסד נעורים על כך שהם הלכו אחריו במדבר בארץ לא זרועה. זו היא אם כן הסבה שהתורה מזכירה שה' דבר עם משה במדבר סיני, וצוה עליו למנות שוב את בני ישראל, שהרי

יש כּאן סבּה נוספּת לְכָּךְ שֶׁהקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כּה מְחַבּב אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמוֹנֶה אוֹתָם שׁוּב וְשׁוּב, וְהוּא מְשׁוּם שֶׁהֵם הִלְכוּ אַחֲרָיו לְמַדְבַּר הַשּׁוּמֵם "אֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" מִתּוֹךְ "אֲהַבֵּת כְּלוּלֵתֶיךָ" בְּלִי כָּל חֶשְׁבוֹנוֹת.

"אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"
(במדבר ב, ב).

הַתּוֹרָה עוֹסֶקֶת בְּאֲרִיכוֹת וּבְפִירוּט רַב בְּמִנְיֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִתּוֹךְ זֹאת מְסַפֶּרֶת לָנוּ עַל דְּגְלֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָה הִקְשָׁר בֵּין דְּגְלֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְיֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?

חֲבֵה גְּדוּלָּה חֲבָבֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁעֲשָׂאָם דְּגָלִים כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת, כְּדִי שְׁיִהְיוּ נִפְרִין, וּמִנִּין שֶׁהוּא אֲהַבָּה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכֵּן שְׁלֹמֹה אוֹמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ד): "הִבִּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדָגְלוֹ עָלַי אֲהַבָּה", אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ מָה תִּלְמוּד לומר הִבִּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וגו', לָמָּה הִדְבָּר דּוֹמֶה לְעֹשִׂיר שֶׁהִיָּה לוֹ אוֹצָר מְלֵא יַיִן וְנִכְנַס לְבַדְקוֹ וּמִצָּאוֹ כְּלוֹ חֲמֵץ, בָּא לְצֵאת מִתּוֹךְ הָאוֹצָר וּמִצָּא חֲבֵית אַחַת יַיִן טוֹב, אָמַר חֲבֵית זוֹ עוֹמֶדֶת עָלַי כְּמִלֵּא אוֹצָר. כֶּה בְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁבָעִים אֲמוֹת וּמְכֻלָּם לֹא מִצָּא הִנֵּה אֵלָּא בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: "הִבִּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן", וּמִנִּין שְׁיִיֵּן עוֹלָה שְׁבָעִים, י' עֶשְׂרֵה, י' עֶשְׂרֵה, נ' חֲמִשִּׁים, הָרִי שְׁבָעִים. וּמְכֻלָּם "וְדָגְלוֹ עָלַי אֲהַבָּה" (במדבר רבה ב, ג).

הַדְּגָלִים כְּמוֹ הַמִּנְיֵן מְסַמְּלִים אֶת אֲהַבְּתוֹ הַרְבֵּה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל.

בְּפִרְשָׁה זוֹ בָּאָה הַתּוֹרָה לְהַרְאוֹת לָנוּ, וּלְהַדְגִּישׁ לָנוּ, אֶת גְּדֻלַּת אֲהַבְּתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כְּדַבְּרֵי הַנְּבִיא הוֹשֵׁעַ (ב, כא-כב) בְּסִיּוּם הַהִפְטָרָה, "וְאַרְשִׁתֶּיךָ לִי לְעוֹלָם, וְאַרְשִׁתֶּיךָ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. וְאַרְשִׁתֶּיךָ לִי בְּאֲמוּנָה וַיְדַעַת אֶת ה'".

דֶּרֶךְ קִנְיַת הַחֲכָמָה וְהַתּוֹרָה

"וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי" (במדבר א, א).

"וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי" אֵלּא כָּל מִי שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה עֲצָמוּ כְּמִדְבָר, הַפְּקָר, אִינוּ יְכוּל לְקַנּוֹת אֶת הַחֲכָמָה וְהַתּוֹרָה לְכֹךְ נֹאמֵר "בְּמִדְבַר סִינַי" (במדבר רבה א, ז).

הַתּוֹרָה מְדַגֵּיֶשֶׁה שְׂמִדְבָר בְּמִדְבַר סִינַי, כְּדִי לְלַמֵּד אוֹתָנוּ לְדוֹרוֹת אֵיךְ נִתֵּן לְקַנּוֹת אֶת הַחֲכָמָה וְהַתּוֹרָה.

דֶּרֶךְ בְּרִיתוֹ שֶׁלְאָדָם לִהְיוֹת נִמְשָׁךְ בְּדַעוֹתָיו וּבְמַעֲשָׂיו אַחַר רַעְיוֹ וְחִבְרָיו, וְנוֹהֵג בְּמִנְהַג אֲנָשִׁי מְדִינָתוֹ. לְפִיכֹךְ צָרִיךְ אָדָם לְהִתְחַבֵּר לְצַדִּיקִים וְלִישָׁב אֶצֶל הַחֲכָמִים תָּמִיד, כְּדִי שְׂיִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְיִתְרַחֵק מִן הַרְשָׁעִים הַהוֹלְכִים בְּחַשְׁךְ, כְּדִי שֶׁלֹּא יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם. הוּא שְׂשִׁלְמָה אוֹמֵר (משלי יג, כ) "הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים, יִחְכַּם; וְרַעָה כְּסִילִים, יִרְעֵ." וְאוֹמֵר (תהלים א, א) "אֲנִשֵּׁי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשָׁב לְצִים לֹא יָשָׁב." וְכֵן אִם הִיָּה בְּמִדְיָנָה שְׂמִנְהַגוֹתִיהָ רָעִים, וְאִין אֲנִשֵּׂיהָ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, יֵלֵךְ לְמִקּוֹם שְׂאֲנִשֵּׂיו

צדיקים, ונוהגים בדרך טובים. ואם היו כל המדינות שהוא יודען ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה, כמו זמננו, או שאינו יכול לילך למדינה שמנהגותיה טובים, מפני הגיסות או מפני החלי, ישב לבדו יחידי, כענין שנאמר (איכה ג, כח) "ישב בַדד ויִדֵם". ואם היו רעים וחסאים, שאין מניחין אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוהג במנהגן הרע, יצא למערות ולחוחים ולמדברות ואל ינהיג עצמו בדרך חסאים, כענין שנאמר (ירמיהו ט, א) "מי יתנני במדבר מלון ארחים ואעזבה את עמי ואלכה מאתם כי כלם מנאפים עֲצָרַת בַּגְדִים" (רמב"ם הלכות דעות ו, א).

ללמד חכמה, ללמד תורה, נתן בכל מקום, אבל לקנותם, להפך אותם לחלק מאישיותו, יש צורך לעשות עצמו כמדבר, הפקר, המסמל נתוּק מעל חיי היום יום, מקום בו נתן לפרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, כדברי הרמב"ם סוף הלכות שמטה ויובל, ולהיות מרכז כל כּלוּ בלמוד התורה ובבניית עולמו הרוחני, וכך יזכה ל"משה זכה וזכה את הרבים" (אבות ה, יח), להשפיע גם על אחרים, ללמד וללמד לשמר ולעשות (אבות ד, ה).